

aduc un plus de profunzime cercetării pe care o particularizează în funcție de context. Autorul este adeptul integrării metodelor și, de aceea, propune practicienilor mixul metodologic. Mixarea metodelor privește combinarea diverselor metode de cercetare atât cantitative, cât și calitative și contextualizarea acestora. „Mixarea metodelor oferă atât date statistice ușor de reținut și de folosit în retorica decidenților, cât și analize calitative ce surprind profunzimea fenomenului”. Metisarea teoriilor este văzută ca o formă de descoperire, construcție și argumentare de noi teorii pornind de la elemente paradigmatiche diferite. Autorul se oprește asupra problemei validității în evaluare insistând asupra reproductivității rezultatelor, factorilor care influențează validitatea internă, riscurile care apar în asigurarea validității externe. Soluția pentru asigurarea validității evaluării este văzută în triangulare, „o strategie prin care se folosesc diverse metode pentru a evalua același fenomen în scopul asigurării convergenței”. Sunt puse în evidență triangularea datelor (a surselor de date) a investigatorilor, a perspectivelor teoretice, a metodologiilor, a măsurătorilor, a concluziilor în cadrul studiului și a concluziilor față de alte cercetări.

Sub aspect metodologic, autorul ne prezintă utilizarea inferenței cauzale în strategii experimentale și cvasiexperimentale. Inferența cauzală este centrată în evaluarea bazată pe teorie în cadrul căreia Chen (1990) identifică două modele și anume: unul normativ și unul descriptiv. Sunt trecute în revistă modelele cauzale inspirate de teoria sistemelor precum și modalitățile concrete de rafinare a inferențelor cauzale prin utilizarea metodelor multiple. Cititorul mai poate găsi în această carte informații cu privire la eșantionarea în procesul de evaluare, la strategiile de construire a eșantioanelor atât pentru evaluările cantitative, cât și pentru cele calitative. Apreciem că acest volum poate fi de un real folos atât evaluatorului experimentat care găsește cadrele teoretice și constructive ale practicii sale profesionale, cât și evaluatorilor începători cărora le poate ghida pașii în identificarea și, ulterior, în aprofundarea

diverselor modele teoretice din care își vor putea extrage metodologiile concrete de evaluare. Considerăm această carte ca având un înalt grad de sistematizare a informației. De aceea, în finalul acestei prezentări nu putem decât s-o recomandăm cu căldură ca pe o lectură fundamentală cercetătorului care se apropie de domeniul evaluării programelor, dar și evaluatorului profesionist.

Antonio Sandu

Adela-Elena Popa, *Sat bogat, sat sărac: comunitate, identitate, proprietate în ruralul românesc*, Iași, Institutul European, 2010, 334 p.

Lucrarea realizată de Adela-Elena Popa își propune surprinderea satului românesc în multiplele sale ipostaze contemporane și se înscrie ca o contribuție semnificativă la intensificarea preocupărilor din ultima vreme de dezvoltare a sociologiei rurale în spațiul științific și academic românesc.

Sintagma „sat bogat, sat sărac” exprimă, sintetic, o ipostază a satului românesc contemporan, alături de altele posibile (sat tânăr-bătrân, apropiat-depărtat de zona urbană, cu infrastructură dezvoltată-nemodernizată etc.) și este reflectată în calitatea vieții locuitorilor.

Demersul științific realizat în acest studiu vizează obiective precum: surprinderea și analiza schimbărilor relevante și a efectelor sociale ale acestora în satul românesc; evidențierea specificului identității și a mecanismelor identitare predominante în comunitatea rurală, pe fondul destrucției sistemului comunitar tradițional și al integrării elementelor de modernitate culturală; evidențierea semnificațiilor comunității rurale la nivelul locuitorilor acesteia; analiza efectelor induse de schimbarea regimului proprietății funciare, după 1989, în viața comunității; analiza comparativă a două comunități rurale concrete, prin studiu de caz.

Problematica plurivalentă a satului românesc aflat în tranziție este abordată din

perspectiva a trei concepte-cheie: comunitate, identitate și proprietate. Una dintre caracteristicile analizei este interdisciplinarity, căreia îi sunt asociate două mari perspective de abordare: perspectiva sociologică și perspectiva etnologică, ce interferează, unde este cazul, cu moduri de analiză provenind din ariile epistemologice ale istoriei, psihologiei sociale, sociologiei economice, sociologiei politice, demografiei. Interdisciplinarity este reclamată de natura problemelor supuse analizei, pentru că ruralul românesc nu poate fi surprins adecvat fără să asociezi sociologia și etnologia, corelat cu perspectiva istorică.

Analiza baleiază două paliere distincte. Primul este cel al ruralului românesc în general, așa cum este el ipostaziat în alte studii și cercetări disponibile, și are ca scop schițarea imaginii generale a satului românesc actual. La acest nivel, autoarea utilizează analiza secundară pe date provenite din cercetarea pe eșantioane naționale reprezentative. Al doilea palier de analiză, restrâns ca generalitate, dar mai nuanțat și policrom, este facilitat de studiul de caz a două comunități rurale din județul Sibiu: Ludușul și Tălmăcelul, nu întâmplător alese. Selectarea acestora este motivată de realizarea unor comparații și de posibilitatea formulării unor ipoteze, având ca variabile independente tocmai diferențele economice, sociale, culturale și religioase dintre cele două localități cu o istorie recentă sensibil diferită.

Această opțiune a autoarei pentru cele două registre distincte de analiză, general și particular, este motivată de dorința de a contura o imagine cât mai completă a satului românesc. Apelul la o multitudine de încadrări teoretice a demersului investigator constituie o altă particularitate a studiului. Mutațiile din ariile rurale, la care se adaugă și varietatea temelor supuse atenției (de la schimbare la identitate culturală, de la tranziție la proprietate funciară, de la comunitate la globalizare) ridică dificultăți de identificare a unui cadru teoretic unic.

Cele șase capitole în care este structurată lucrarea fac referiri, după cum urmează: capitolul 1 cuprinde o prezentare generală a celor două comunități rurale supuse analizei comparative (Luduș și Tălmăcel); capitolul 2 face referiri la schimbarea socială, tranziție și postcomunism în comunitatea rurală; capitolul 3 se edifică pe triada tradiție – modernitate-postmodernitate în viața socială și culturală a satului românesc; capitolul 4 este focalizat pe cadrul spațio-temporal și cultural care este comunitatea și pe globalizare; capitolul 5 este rezervat conceptului de identitate, cu multiplele sale fațete (individuală, colectivă, etnică, națională, culturală) și des-cifrării mecanismelor de identitare; capitolul 6 analizează problema proprietății funciare în urma schimbării regimului proprietății în 1990 și a consecințelor acestui fapt pentru viața comunității rurale actuale din România.

Ca o altă particularitate a studiului, remarcăm faptul că analizele de date concrete și cadrul teoretic nu au fost prezentate separat, distinct, ci fiecare capitol conține o componentă de analiză teoretică și una de explorare empirică a datelor relevante, realizând o tratare globală și unitară, evitându-se, astfel, o posibilă ruptură în discurs.

Calitatea, esențialitatea și coerența concluziilor pe care le desprinde Adela Popa, corelate cu bogăția ideatică a studiului, acuratețea metodologică și rafinamentul analizei ne pun în fața unei lucrări care emană maturitate profesională la un autor tânăr, motiv pentru care lucrarea se recomandă lecturii studenților în științe sociale, dar și unor cititori mai exigenți din mediul cercetării și cel academic, preocupați de problemele și semnificațiile sociologice ale satului românesc contemporan, care, deși tradițional în straturile sale profunde (mentalități), se deschide modernității, mai ales sub aspect exterior, și ca expresie a efortului de integrare a României în structurile Uniunii Europene.

Augustin-Alexandru Beanu